

Stanowisko Konfederacji Lewiatan

w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (projekt z dnia 10 marca br.)

Konfederacja Lewiatan bardzo pozytywnie ocenia senacką inicjatywę mającą na celu wdrożenie instrumentów wspierających krajowych przedsiębiorców. To oni, wraz z pracownikami, będą odgrywali istotną rolę w działaniach zapobiegających COVID-19. To oni też już ponoszą wymierne skutki gospodarcze rozszerzania się obszaru oddziaływania nowego wirusa. Poniżej przedstawiamy wstępne uwagi do projektu ustawy.

Uwagi odnośnie do poszczególnych propozycji

- 1) art. 1 pkt 3) wprowadzający nowy art. 3a dot. zawieszenia działalności zakładu pracy
 - wskazane jest wyjaśnienie wzajemnej relacji nowej propozycji do przepisów ustawy o z dnia 11 października 2013 r. o *szczególnych* rozwiązaniach związanych z *ochroną miejsc* pracy. Nowe rozwiązanie, mające inny zakres zastosowania, nie powinno eliminować możliwości stosowania przepisów ww. ustawy (która na marginesie wymaga stosownych zmian opisanych w dalszej części wystąpienia).
 - proponujemy doprecyzowanie art. 3a ust. 1 i nadanie mu następującego brzmienia:

Art. 3a. 1. Pracodawca może wystąpić do państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego z wnioskiem o wydanie decyzji o czasowym zawieszeniu działalności zakładu pracy w części albo całości, w przypadku, gdy:

- *liczba pracowników skierowanych do wykonywania pracy poza miejscem jej stałego wykonywania (praca zdalna), o której mowa w art. 3, przekracza 20% stanu zatrudnienia w zakładzie pracy, albo bez względu na tę liczbę - gdy z uwagi na specyfikę zakładu pracy - powoduje to niemożność lub znaczące utrudnienia w jego funkcjonowaniu, lub*
- *z uwagi na naturę świadczonej pracy, pracodawca nie może powierzyć pracownikom świadczenia pracy określonej w umowie o pracę poza miejscem jej stałego wykonywania (praca zdalna)*

Odniesienie *do części lub całości* należy konsekwentnie wprowadzić w kolejnych ustępach, w których odnosimy się do zakładu pracy.

- art. 3a ust. 5 – należy wprowadzić odniesienie do kwoty wynagrodzenia jakie powinno być zagwarantowane pracownikom w okresie zawieszenia działalności zakładu pracy, tj. kwoty minimalnego wynagrodzenia.
- 2) art. 1 pkt 3) wprowadzający nowy art. 4a – wypłata od pierwszego dnia zasiłku chorobowego przypadku kwarantanny na podstawie decyzji właściwego organu

Pozytywnie oceniamy propozycję przedmiotowego artykułu.

Natomiast jednym z kluczowych elementów zapobiegania rozpowszechnianiu się nowego wirusa będzie odosobnienie pracowników zakażonych lub osób podejrzanych o zakażenie. Decyzję o odosobnieniu (kwarantannie) może podjąć lekarz lub organ inspekcji sanitarnej. Nowa forma wydawania zwolnień lekarskich, zdalny kontakt pacjenta i lekarza, świadczy również o przewidywanym wzroście absencji chorobowych spowodowanych nowym wirusem.

Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (dalej: ustawa zasiłkowa) traktuje na równi z niezdolnością do pracy z powodu choroby niemożność wykonywania pracy w wyniku decyzji wydanej przez właściwy organ albo uprawniony podmiot na podstawie przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Tym samym w przypadku choroby albo odosobnienia na mocy decyzji właściwego organu należy się pracownikowi zasiłek chorobowy, jednakże przez okres pierwszych 33 dni (14 dni osoby 50+) za czas niezdolności pracownik otrzymuje wynagrodzenie od pracodawcy.

Niezależnie należy mieć na uwadze przypadki wydania aktów wykonawczych takich jak:

- rozporządzenie ogłaszające stan zagrożenia epidemicznego lub stan epidemii albo
- wprowadzane Ustawą z dnia 2 marca 2020 r uprawnienie dla Rady Ministrów do wydania rozporządzenia ws. zagrożonego obszaru i podejmowanych działań.

Mając na uwadze wyjątkowość sytuacji związanej z pojawieniem się wirusa COVID-19 proponuje się:

- a) przyznanie prawa do zasiłku chorobowego również w sytuacji kiedy nieobecność pracownika wynika z faktu wydania ww. rozporządzeń. Obecnie przepis ustawy zasiłkowej odnosi się tylko do decyzji organu.

Proponuje się nadać art. 6 ust. 1 pkt 1) ustawy zasiłkowej następujące brzmienie:

„1) w wyniku decyzji albo rozporządzenia wydanego przez właściwy organ albo uprawniony podmiot na podstawie przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi;”

- b) w przypadku niezdolności do pracy wywołanej COVID-19, zarówno przy zwolnieniu chorobowym jak i władczym rozstrzygnięciu właściwego organu, uprawnionego podmiotu, pracodawca nie

powinien być zobowiązany do wypłaty wynagrodzenia. W takim przypadku pracownikowi należeć się będzie zasiłek chorobowy od pierwszego dnia zwolnienia.

Proponujemy wprowadzenie do Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. nowego artykułu 4a w brzmieniu:

Art. 4a.

1. *W przypadku niemożności wykonywania pracy przez osobę, która nabyła prawo do zasiłku chorobowego, z powodu COVID-19, pracownikowi nie przysługuje wynagrodzenie, o którym mowa w art. 92 ust. 1 pkt 1) ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. 2019 r., poz. 1040 t.j.).*
 2. *Przepis ust. 1 ma zastosowanie do okresów niezdolności do pracy, niemożności wykonywania pracy rozpoczętych w okresie jego obowiązywania.*
- 3) art. 1 pkt 7) lit. c) wprowadzający nowy ust. 5a i 5b, proponujemy nadać następujące brzmienie:
- „5a. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, przedsiębiorcy przysługuje wynagrodzenie finansowane ze środków budżetu państwa z części budżetowej, której dysponentem jest wojewoda. Wysokość wynagrodzenia określa wojewoda w drodze decyzji administracyjnej.
- 5b. W przypadkach, o którym mowa w ust. 3 i 5 a, wynagrodzenie przedsiębiorcy musi być adekwatne do **warunków rynkowych**, rodzaju zadania i nakładu pracy przedsiębiorcy, a także uwzględniać koszty, które przedsiębiorca poniesie w związku z wykonaniem zadania.”
- 4) art. 1 pkt 9) nadający nowe brzmienie art. 14 ust. 1, proponujemy nadać następujące brzmienie:
1. Zarządzający lotniskiem, zarządzający dworcem kolejowym, **zarządzający dworcem autobusowym, zarządzający portem, spedytor, podmiot prowadzący działalność gospodarczą w zakresie pośrednictwa rzeczy lub osób, operator transportowy, przewoźnik** lub operator pocztowy, nie ponoszą odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną w związku z **uzasadnionymi** działaniami władz publicznych mającymi na celu przeciwdziałanie COVID-19, w szczególności za brak możliwości świadczenia usług, w tym przewozu.”
- 5) art. 1 pkt 11) wprowadzający nowy art. 14a-14j, proponujemy nadać następujące brzmienie art. 14a-14e:
- „Art. 14a. 1. Przedsiębiorca nie ponosi odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną w związku z **uzasadnionymi** działaniami władz publicznych w celu przeciwdziałania COVID-19, w szczególności za **niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania**.
2. W przypadku, jeżeli przedsiębiorca poniesie szkodę, **w tym utracone korzyści**, w związku z **uzasadnionymi** działaniami władz publicznych w celu przeciwdziałania COVID-19, w szczególności wskutek wydania **decyzji**, polecenia, o którym mowa w art. 11 ust. 2, czasowego **lub miejscowego** ograniczenia zakresu działania przedsiębiorcy lub objęcia obowiązkową kwarantanną pracowników

przedsiębiorcy, przysługuje mu rekompensata wypłacana z części budżetowej, której dysponentem jest wojewoda.

2. Rekompensatę przyznaje wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę przedsiębiorcy, w drodze decyzji administracyjnej, na wniosek przedsiębiorcy.

3. Rekompensatę przyznaje się za okres, w którym działania, o których mowa w ust. 2, odnosiły się do przedsiębiorcy.

4. Wniosek, o którym mowa w ust. 3, zawiera w szczególności:

- 1) imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres, a także numer identyfikacji podatkowej przedsiębiorcy;
- 2) określenie wysokości szkody, ze wskazaniem działania, o którym mowa w ust. 2, z którego podjęciem wiąże się szkoda;
- 3) uzasadnienie.

6. Do wniosku dołącza się dokumenty potwierdzające wysokość szkody, w szczególności kopie umów, które nie mogły być wykonane w związku z podjęciem działań, o których mowa w ust. 2, oraz dokumenty potwierdzające wysokość kosztów, poniesionych przez przedsiębiorcę w związku z niewykonaną umową **albo koniecznością realizacji decyzji, polecenia czy poddania się innym działaniom albo ograniczeniom ze strony władz publicznych lub samorządowych.**

7. Wniosek składa się najpóźniej w terminie 60 dni od dnia ustania działań, o których mowa w ust. 2.

8. W decyzji, o której mowa w ust. 3, określa się wysokość rekompensaty. Rekompensata nie może być wyższa niż wysokość szkody poniesionej przez przedsiębiorcę **oraz utraconych korzyści.**

9. Oszacowania szkody **i utraconych korzyści** dokonuje **przedsiębiorca, a w razie istotnych i uzasadnionych wątpliwości co do oszacowania** komisja powołana przez wojewodę. Dokonując oszacowania komisja uwzględnia opinię rzeczoznawcy, biegłego uprawnionego do dokonywania wyceny aktywów obrotowych lub biegłego rewidenta, o ile opinię taką przedstawi przedsiębiorca.

10. Oszacowanie, o którym mowa w ust. 9, stanowi podstawę określenia przez wojewodę wysokości rekompensaty.

11. Rekompensatę wypłaca się w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 3, na rachunek bankowy wskazany przez przedsiębiorcę.

Art. 14b. 1. Przedsiębiorca, który poniósł szkodę **lub utracił korzyści** z powodu COVID-19 i znalazł się w trudnej sytuacji finansowej, w szczególności przedsiębiorca prowadzący działalność związaną z **transportem**, organizacją targów, wystaw i kongresów, działalność rozrywkową i rekreacyjną, **działalność w zakresie realizacji usług rozwojowych** lub organizujący wystawy tematyczne i imprezy plenerowe, który odwołał zaplanowaną imprezę z powodu COVID-19, może ubiegać się o pożyczkę na działalność bieżącą.

~~2. O pożyczkę może ubiegać się przedsiębiorca, który w czasie wystąpienia okoliczności, o której mowa w ust. 1, zatrudniał nie więcej niż 50 pracowników.~~

3. Pożyczek udzielają wybrane fundusze pożyczkowe. Do wyboru funduszu pożyczkowego stosuje się art. 51-54 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi (Dz. U. 2019 r. poz. 1317).

4. Środki finansowe na udzielanie pożyczek są przekazywane funduszowi pożyczkowemu w formie dotacji. Do czasu uzyskania dotacji fundusz pożyczkowy może wypłacać pożyczki ze środków własnych. Kwota udzielonych pożyczek podlega refundacji w ramach tej dotacji.

5. Pożyczka może być udzielona przedsiębiorcy jednokrotnie do wysokości szkody **lub utraconych korzyści**, lecz nie więcej niż ~~500200~~ 500 000 zł.

6. Podstawą określenia kwoty pożyczki jest oszacowanie szkody **lub utraconych korzyści** poniesionej przez przedsiębiorcę przez fundusz pożyczkowy. Do oszacowania szkody stosuje się **odpowiednio** art. 43 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi.

Art. 14c. 1. Wniosek o udzielenie pożyczki przedsiębiorca składa w terminie 6 miesięcy od dnia wystąpienia szkody.

2. Do wniosku o udzielenie pożyczki dołącza się oświadczenie o:
 - 1) spełnieniu warunku, o którym mowa w art. 14b ust. 2;
 - 2) faktycznym wykonywaniu działalności gospodarczej w czasie zagrożenia COVID-19.
3. Wnioski o udzielenie pożyczki rozpatruje się w kolejności zgłoszeń.
4. W przypadku gdy wniosek o udzielenie pożyczki ma braki formalne, w terminie 3 dni od dnia jego złożenia, fundusz pożyczkowy informuje przedsiębiorcę o konieczności uzupełnienia wniosku.

Art. 14d. 1. Fundusz pożyczkowy jest obowiązany do zawarcia umowy pożyczki z przedsiębiorcą, w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku o udzielenie pożyczki.

2. Wypłata pożyczki następuje niezwłocznie po zawarciu umowy pożyczki.

Art. 14e. 1. Przedsiębiorca jest obowiązany do wykorzystania i przedstawienia rozliczenia otrzymanej pożyczki przed upływem **12** miesięcy od dnia zawarcia umowy pożyczki. W uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony przez fundusz pożyczkowy o kolejne 3 miesiące.

2. Podstawę rozliczenia stanowią dokumenty potwierdzające kwoty i cele wydatków, w szczególności rachunki albo faktury wystawione na przedsiębiorcę.
3. W przypadku niewykorzystania pożyczki w całości albo w części niewykorzystana kwota pożyczki podlega zwrotowi. Od niezwróconej niewykorzystanej kwoty pożyczki fundusz pożyczkowy nalicza odsetki ustawowe za opóźnienie. Odsetki są liczone od dnia zawarcia umowy pożyczki.
4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, do rozliczenia pożyczki, o którym mowa w ust. 1, przedsiębiorca dołącza potwierdzenie dokonania wpłaty niewykorzystanej kwoty pożyczki na rachunek bankowy funduszu pożyczkowego. Przepis art. 14c ust. 4 stosuje się odpowiednio.
5. Pożyczka wykorzystana i rozliczona, podlega umorzeniu z dniem złożenia do funduszu pożyczkowego rozliczenia, o którym mowa w ust. 1, przy czym umorzeniu podlega 50% udzielonej pożyczki. Pozostałe

50% kwoty pożyczki nie podlega oprocentowaniu.

6. Decyzję w sprawie umorzenia pożyczki wydaje fundusz pożyczkowy po dokonaniu kontroli poniesionych przez przedsiębiorcę wydatków. Do decyzji stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego. Fundusz pożyczkowy wydający decyzję w sprawie umorzenia pożyczki jest organem pierwszej instancji.
7. Fundusz pożyczkowy odmawia umorzenia pożyczki w całości lub w części:
 - 1) w przypadku niewykorzystania lub nierozliczenia pożyczki w całości lub w części w sposób oraz w terminach określonych w ust. 1 i 2;
 - 2) w przypadku niewykorzystania pożyczki w całości lub w części i niedołączenia do jej rozliczenia potwierdzenia, o którym mowa w ust. 4;
 - 3) w przypadkach, o których mowa w art. 14g ust. 2-4.
8. Do decyzji o odmowie umorzenia w całości lub w części i do odwołania od tej decyzji stosuje się art. 47 ust. 4a-6 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi.
9. Decyzja o odmowie umorzenia w całości lub w części stanowi podstawę do zwrotu lub spłaty przez przedsiębiorcę pożyczki lub jej części. Zwrotu pożyczki lub jej części przedsiębiorca dokonuje w terminie 14 dni od dnia doręczenia mu decyzji.

Niezależnie od powyższego pragniemy podnieść następujące kwestie, postulaty, które pojawiły się w trakcie konsultacji z przedsiębiorcami:

- upoważnienia właściwego resortu do wydania przepisów zapewniających elastyczność w zakresie wymogów, formalności i terminów dotyczących realizacji programów operacyjnych i usług dofinansowywanych ze środków UE.
- propozycji instrumentów finansowych uruchomionych przez Państwo w porozumieniu z bankami komercyjnymi, dotyczących zapobiegania zagrożeniom spłat kredytów i innych zobowiązań terminowych przez przedsiębiorców.
- potrzebę uregulowania odroczenia, innego rozłożenia – w uzasadnionych przypadkach – obciążeń podatkowych i na rzecz ZUS.

W zakresie regulacji prawa pracy:

- rozważenie wydłużenia obecnie ważnych **badń lekarskich pracowników**. Umożliwiłoby to uniknięcie konieczności wysyłania pracowników, którym upływa okres ważności badań na badania kontrolne. Wizyty w przychodniach tysięcy pracowników może narazić ich na niebezpieczeństwo,
- wprowadzenie możliwości **badń temperatury** przed wejściem na teren zakładów pracy,

- przeprowadzanie wyborów do **europejskich rad zakładowych** . Ustawa z 5 kwietnia 2002 r. przewiduje obowiązek wyłonienia przedstawicieli pracowników którzy następnie wyłaniają członków europejskiej rady zakładowej. Wybory są bezpośrednie (art. 8 ust. 7) i w obecnej sytuacji może się okazać, że spełnienie tego wymogu będzie z przyczyn niezależnych od pracodawcy niemożliwe. Proponuję zatem wprowadzić do nowelizacji ustawy przepis wskazujący, iż w okresie obowiązywania ustawy koronawirusowej obowiązywanie tego przepisu zostaje zawieszona (ewentualnie, że dopuszczalne są formy głosowania dostosowane do możliwości

